

СВОБОДА

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 149.

JERSEY CITY and NEW YORK.

TUESDAY, AUGUST 6, 1996.

CENTS 75 ЦЕНТІВ

ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК

ВІСІРОК, 6-го СЕРПНЯ 1996 р.

Ч. 149. РІК СІІІ.

НАГАДУЮТЬ ПРЕЗИДЕНТОВІ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕЮ

Київ. — За дорученням Конгресу Української Інтелігенції, його голова Іван Драй та заступник голови Микола Жулинський звернулися до Президента України Леоніда Кучми з довгим листом, у якому закликали прикрити вироблення державної ідеології на основі української національної ідеї. На їхню думку, саме ця ідея дасть громадянам необхідні світоглядні й політичні орієнтири, стимулює соціальний, економічний, культурний та інтелектуальний розвиток української нації.

Поняття "національна ідея" автори листа визначають словами самого Л. Кучми, виголошеними минулого року на урочистих зборах з нагоди Дня Незалежності України. Ідея, — сказав тоді Президент, — це "власна гуманістична ідея боротьби за щастя, добробут і свободу українського народу. Ідея, що ґрунтується на глибоких історичних традиціях, які ведуть свій корінь з життєдайних джерел Київської Русі, Галицько-Волинського князівства, Козацької держави. Ідея, яка стверджується розвиненою економікою, досягненнями в культурі й науці, на-

дійними гарантіями прав і свобод людини". Для здійснення цієї ідеї, керівник конгресу закликає Президента проводити ефективну й цілеспрямовану кадрову політику, спиратися на компетентних, енергійних, відданих національній ідеї, чесних патріотів України, обстоювати національні пріоритети в культурній, економічній, соціальній сфері. Своєю чергою, керівник конгресу запевнив Президента у шкільній підтримці його поривань "відстоювати національні інтереси і пріоритети, утверджувати дух дисциплінованого державності, оперативно гасити імпульси антидержавної анархії".

Вони висловили також сподівання, що Президент подбає, аби до п'ятої річниці незалежності України нащепити позбавлені символів тоталітарно-імперського режиму, зокрема щоб державні символи колишнього СРСР остаточно зникли з офіційних установ, у тому числі і з фасаду Верховної Ради та Адміністрації Президента, і щоб було перейменовано міста, вулиці, підприємства та установи з советськими назвами.

Літаки компанії "Фінейр" знову літатимуть в Україні

Київ. — Фінляндська національна летунська компанія "Фінейр" відновить польоти до Києва, оскільки Уряд України вирішив скасувати накладений на неї свого часу податок, повідомило агентство Ройтерс, покликаючись на представників обох країн.

На пресконференції заступник директора Міністерства Енергетики України Ігор Подолєв сказав, що скасування 15-відсотковий податок, накладений в 1993 році на маршрути, за якими українські літаки не літали. Він висловив жаль з приводу того, що ця проблема, створена попереднім Урядом, вирішувалася занадто повільно.

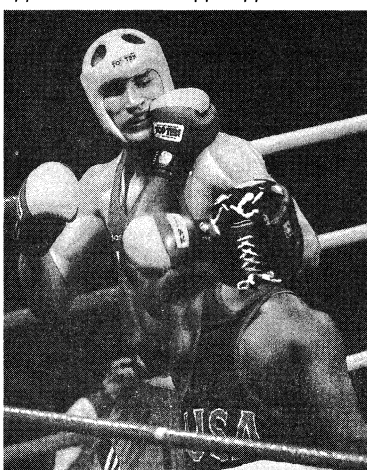
За словами І. Подолєва, рейси між двома країнами будуть відновлені за спочатку двічі на тиждень і з часом — частіше. Минулого року, "Фінейр", а також "Сканди-

навські летунські лінії" припинили рейси до Києва, мотивуючи це тим, що податок позбавляв їх прибутку. Українська сторона стверджувала, що податок справедливий, оскільки до Гельсінкі і Копенгагена не літав жодний український літак.

Представник міністерства закордонних справ Фінляндії Утто Турунен сказав, що польоти відновляться не раніше вересня, бо існують труднощі з розкладом рейсів.

30-го липня в Україні перебував міністер у справах європейської інтеграції та технічно-європейського співробітництва і зовнішньої торгівлі Фінляндії Йохан Оло Норбак, який обговорював поживлення економічних зв'язків між двома країнами. Темою розмов було також і встановлення кращого транспортного сполучення між Україною і Фінляндією.

К. СЕРЕБРЯНСЬКА І В. КЛИЧКО ЗДОБУЛИ ЗОЛОТІ МЕДАЛІ ДЛЯ УКРАЇНИ

В. Кличко у боротьбі з американцем. (Фото: А.Р.).

Атланта. — У кінцевих боях XXVI Олімпійських Ігор тут Катерина Серебрянська, в художній гімнастці, і Володимир Кличко, в боксі, здобули золоті медалі, збільшуючи доробок України до 9 золотих, двох срібних і 12 бронзових медалей.

Бронзових медалей добились Ебурс Тедеєв у боротьбі вільним стилем (62 кг.), Олег Кірюхін в боксі (вага пера) і Олена Вітрченко в художній гімнастці, яка стала улюбленою змагункою публіки у своїй конкурентці і збирала найбільші овації.

У загальному рахунку цього мезадля, Україна здобула 10-те місце на всіх 197 країн-учасників цих олімпійських Ігор. У багатьох конкурентів українські змагунки і змагунки опинювалися на один крок від медалей, здобувачи четверті й п'яті місця. Все такі корону української збірної виявилися гімнастки, які поставили в тій всіх інших конкуренток.

Президентська газета підтримала звинувачення В. Глюхіна

Москва. — Голова комітету з питань безпеки Державної думи Росії комуніст Віктор Глюхін, якого більшість російських урядовців і преса висміює за твердження, що Сі-Ай-Ей планує скинути білоруського президента, дістав підтримку газети "Рассейскіє Вєсті", органу адміністрації президента Росії.

31-го липня це видання надрукувало статтю, в якій звинувачення В. Глюхіна названо "можливими". Газета визнає, що його твердження не доведені, але "повністю відповідають" планам щодо по-

ширення НАТО на схід та ізоляції Росії "санітарним кордоном". "Рассейскіє Вєсті" також твердить, що звинувачення сумнісі з політикою ЗСА щодо зменшення впливу Росії в країнах СНД.

Навіть ліберальна, "Независіма Газета" надрукувала 2-го серпня дві статті, в яких припускає, що звинувачення В. Глюхіна мають під собою ґрунт.

Крім антибілоруської мови Сі-Ай-Ей, що на баче злісноствисати з терористів Польщі. В. Глюхін "викрив" змову Міжнародного валютного фонду, ЗСА і Туреччини щодо відокремлення Криму від України. МВФ, за його словами фінансує повстання на півострові кримських татар. І коли їх буде багато, ЗСА і Туреччина організують референдум про вихід Криму зі складу України. В. Глюхін також звинуватив Захід у намаганні розбити Росію на кілька окремих держав.

Російські, польські, білоруські і американські урядовці відкинули ці звинувачення.

Редакція "Свободи" приймає матеріали до Альманаху УНС на 1997 рік. Серед запропонованих тем є 80-ліття проголошення трьох перших Універсалів, 50-ліття Акції Вісла, 55-ліття УГА, 80-ліття Української Центральної Ради. Редакція візьме до уваги матеріали з іншою тематикою. Матеріали просять надіслати до 31-го серпня ц. р. — Ред.

Рада безпеки остерегла Лівію

Нью Йорк. — Рада безпеки організації Об'єднаних Націй остерегла Лівію, що застосує проти неї "ефективні засоби впливу", якщо Лівія не унеможливить заборону на повітряний зв'язок з іншими країнами, запроваджену міжнародною спільнотою.

Остерогу оприлюднено після того, як члени Ради безпеки обговорили лист лівійського лідера Мумара Каддафі, в якому він повідомив, що більше не буде дотримуватися вимог заборони на повітряні літи.

"Якщо обставини вимагатимуть від мене візиту в

ту чи іншу країну, то я, не задумуючись, використаю для цього літак лівійської компанії "Лівіан Араб Ервейз". Я також підтримаю право керівників інших держав приймати до нашої країни, користуючись повітряним транспортом", — говорив у листі М. Каддафі.

Санкції проти Лівії були запроваджені шість років тому через її вперше відмову видати в руки американського або британського правосуддя двох агентів лівійських спецслужб, які бомбоміли пасажирський літак компанії "Пан Америкен" у 1988 році.

Ізраїль виведе своє військо з Гебруну

Єрусалим, Ізраїль. — Ізраїльський уряд вирішив вивести своє військо з арабської частини міста Гебруну. Про це повідомив міністер оборони Ізраїлю Мохамед Мухамед під час зустрічі з жидівськими мешканцями міста.

І Мухамед назвав цей крок "змушеним", бо йдеться про виконання зобов'язань попереднього уряду, котрий, на думку міністра, підписав дуже несприятелі угоди щодо палестинської автономії.

Він нічого не сказав щодо точного часу виведення війська, але пообіцяв запевнити безпеку жидівських поселенців.

Гебруну. Він також дав до зрозуміння, що у найближчий час уряд скасує всі обмеження щодо використання поселеннями вільних мешканців у Гебруні і дозволить взагалі розбудовувати поселення на контрольованих Ізраїлем палестинських територіях.

Як відомо, попередній ізраїльський уряд, очолюваний Іцхак Рабіном, а після його вбивства — Шімоном Перезом, погодився вивести військо з арабської частини Гебруну і передати її під контроль палестинської адміністрації у березні цього року.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ПЕРЕЙМОНОВУЮТЬ ВУЛИЦІ І КОРАБЛІ

ХАРКІВ. — Виконавчий комітет Харківської Міської Ради народних депутатів перейменував майдан Радянської України на площу Конституції, відзначивши тим самим прийняття нового основного закону України. 3-поміж інших перейменуваних, які стали тепер значно рідкіснішими, ніж у 1990-92 роках, варто згадати вишукану пам'яті генерала Дулаєва у Львові та ізраїльського прем'єр-міністра Рабіна в Одесі. У Києві вулицю сталінського летуна-політарника "Чкалова" перейменовано на вулицю Олеса Гончара.

Спілка Письменників України звернулася також до Кабінету Міністрів з проханням присвоїти ім'я Гончара одному з новозбудованих кораблів. На це було дано відповідь, що нових кораблів для себе Україна поки що не будує, але можна перейменувати котрийсь з існуючих. 3-поміж трьох запропонованих назв — "Добролюбов", "Росія" і "Ватченко" — письменники зупинилися на останньому, пам'яті того, що Ватченко був одним із секретарів ЦК КПУ і долав свого часу особливих зусиль до іскування автора "Собору".

СТВОРЮЮТЬ УКРАЇНСЬКО-ТАТАРСЬКИЙ МОЛОДЕЖНИЙ КЛУБ

КИЇВ. — Тут за сприяння Інституту Демократії ім.Пилипа Орлика відбулася дводенна зустріч "за круглим столом" українських і татарських молодеческих організацій. За словами голови Молодого Руху Вячеслава Кириленка, учасники зустрічі вирішили створити українсько-кримськотатарський молодеческий клуб. Головна мета клубу — налагодження співпраці між українською та кримськотатарською молоддю.

ЕЛЬ КРАВЧУК НЕ МАЄ НИЧОГО СПІЛЬНОГО З АЛЬ КАПОНЕ

КИЇВ. — У великому інтерв'ю "Вечірньому Києву" популярний виконавець сучасної музики Е. Кравчук пояснив, що його екстравагантний сценічний псевдонім не має нічого спільного з прізвиськом "хренового батька" італійської мафії, як це стверджують деякі журналісти. "Просто мені подобаються всі слова на "ель" — еластичний, електричний, елегантний. А крім того, це прізвисько моєї матері", — сказав співак. Що ж до колишнього українського президента, то він, за

словами Е. Кравчука, "завжди імпонував мені як політик. Зрештою, свого часу Мерлін Монро теж обрала собі за псевдонім прізвисько колишнього президента". Зірка Е. Кравчука зійшла торік на фестивалі "Червона рута" у Севастополі, де він став одним із лавреатів відтодішнього фестивалю української музики. А й оригінальним різнобарвними зачісками, вибагливим одягом та ексцентричною поведінкою.

ЗЛОЧИНИВ ТРОХИ ПОМЕНШАЛО

КИЇВ. — Голова Верховного Суду України Віталій Бойко повідомив, що за перше півріччя цього року загальна кількість кримінальних злочинів зменшилася на 13,500 порівняно з відповідним періодом минулого року і становила 302,328. Це означає, що кожного дня в Україні відбувається в середньому 1,652 злочини, серед них 12 убивств, 13 розбійних нападів, 510 крадіжок приватного майна, з яких 189 — квартири. В. Бойко повідомив також, що за новою Конституцією Верховний Суд позбавлено права законодавчої ініціативи, проте його експерти й далі включаються до підготовки практично всіх законів Верховної Ради.

ГАЗЕТА "СЕРП І МОЛОТ" ПРОТИ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

ЧЕРНІГІВ. — Обласна організація КПУ розгорнула кампанію в газеті "Сerp і Молот" для дискредитації основного закону держави — Конституції України. Систематичні публікації в газеті гасіть місцевий Рух опинився як антидержавна пропаганда й закликів провокаційного дати правову оцінку тим публікаціям.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ДІЯЛЬНОСТІ АНТИСУСПІЛЬНИХ СІЛ

КИЇВ. — Громадська організація "Портучок", яка об'єднує батьків, чії діти втягнуті в антисоціальні дії, виступила з протестом проти легальної діяльності таких об'єднань. На думку батьків, закон про свободу совісті та релігійні організації, ухвалені Верховною Радою 1992 року, є занадто ліберальним і не захищає молодь від тоталітарних сект та деструктивних культів. Подібні об'єднання, на зразок "Білого братства", застосовують комплексні психологічні, фізіологічні та інші засоби для зниження волевільних і розумових якостей індиві-

дуума та пертворення його на цілковито залежну й маніпульовану істоту. Учасники "Портучку" нагадують, що в більшості європейських країн діяльність тоталітарних та релігійних об'єднань заборонена, і закликають Уряд внести відповідні поправки й доповнення до українських законів.

ПІКЕТУЮТЬ УЧИТЕЛІ ТА УЧНІ

УЖГОРОД. — Сотні учнів Ужгородської гімназії, їхні вчителі та батьки пікетували Ужгородсько-Міську Раду, протестуючи проти рішення міської ради закрити цей навчальний заклад. За інформацією Рух-прес про цю ініціативу посади міста Сергія Ратушняки до останнього часу не було відомо вчителям гімназії. Прихильники збереження гімназії керували на ім'я Президента України Леоніда Кучми та прем'єр-міністра Павла Лазаренка лист з вимогою усунення посади міста С. Ратушняки та депутатів-соціалістів Сергія Слободянюка, Останній, на думку гімназистів, безпосередньо причетний до справи ліквідації навчального закладу.

"ТЕРИТОРІА А" ГОТУЄТЬСЯ ДО ГІТ-ПАРАДИ

КИЇВ. — Мистецька агенція "Територія А" розпочала підготовку до першої ювілейної гіт-паради, яку українське телебачення передаватиме 19-го вересня 1996 року протягом цілого дня на каналі ІСТV. Це буде другий день музичного мовлення в історії українського телебачення. Перший день був 24-го березня 1996 року. Його присвятили дня народження мистецького каналу "Територія А". У березні в цьому телевізійному показі, окрім "Території А", взяли участь також музичні програми "Вибрикли", "Бара "Юрний Кіт", "Коліска для дорослих", "ПОСТ", "Зоряна дорога", "Сауд-парк", "Сторбоскоп", "Рефлекс", "Час зірков" і радіожурналисти, продюсери та мейнати. До ювілейної гіт-паради готуються нові пісні, кліпи, програми. Щоденно канал ІСТV показує кліпи українських виконавців, які взяли участь у гіт-параді протязом року. Серед них Катя Чіл з пісню "Дихання океану", Ірина Білик з пісню "Забута", Ларрі Віз з пісню "Не приймай мене всерйоз", Е. Кравчук з пісню "Несміянка", Наталя Самсонова з пісню "Ти не прийдеш", Оксана Хожай з пісню "Вогонь" та інші.

"Ми підвищуємо авторитет бібліотечної професії"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — У наші часи професія бібліотекарів з президентом Української Бібліотечної Асоціації проф. д-р Валентини Пашковської, вона на прохання передає мені гарно виготовлений друком "Кодекс етики бібліотекарів", затверджений асоціацією ще дуже недавно, бо 30-го травня, і там саме знаходимо між основними морально-етичними нормами діяльності ствердження, що одним із завдань Асоціації є підвищувати авторитет бібліотечної професії.

Що за цей авторитет дають теперішні члени цієї професії бачимо при нагоді зустрічі із представниками її в особі д-р В. Пашковської і Ярославини Сошицької, доцента Київського державного інституту культури з ділянки бібліотекарства,

Д-р В. Пашкова (справа) і Я. Сошицька в часі розмови в ньюйоркській готелі.

що приїхали до ЗСА із десятичленною групою бібліотекарів України на пошанування і систематизацію американських бібліотек і участі у річній конференції американських бібліотекарів.

Можливо, що ця цікава група фахівців на куль-

турному відтинку була б пройшла не замінена нашою пресою, як би не тушувалися їхні фахівці-бібліотекар Конгресової бібліотеки у Вашингтоні, Богдан Явиський, що зв'язав нас із своїми товаришами праці з України.

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foardmore Rd., Kerkhonsan, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaostat@travel.ios.com

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів UNCoosy \$75.00 річно, на півроку \$40. За кожну зміну адреси—\$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снялки

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Микола Рибчук

БАГАТОПАРТІЙНІСТЬ НА ЕКСПОРТ

Зустрічаючи в пресі повідомлення про реєстрацію ще однієї політичної партії чи громадської організації в Україні, неважко згадати, що широка громадська думка може згадати небажувало розв'язати демократії, плюралізму й громадські ініціативи в донедавна закритому й розчленованому тоталітаризмом суспільстві. І справді, поява недержавних організацій — незалежних видань, профспілок, культурно-освітніх і дослідних установ, молодечих, спортивних, жіночих та інших об'єднань — це першим і дуже важливим кроком на шляху від комуністичного етатизму до розвиненого громадянського суспільства, від партійно-державної монополії в усіх сферах людського життя до вільної самоорганізації громадян і творчого вияву їхніх інтересів в публічній сфері.

А все ж кожен, хто ближче обізнаний з українськими справами, не поспішає радіти з цього багатоманіття, пам'ятаючи давню приказку про двох українців і трьох гетьманів, а зараз і про чотири Церкви, і про п'ять православів, і про шість уламків ОУН, і про десятки "патріотичних" видань, які гнітюче схожі одне на одного і вбогим змістом, і мізерними тиражами.

Кількість і якість

Кількість, яка не перекоштує у якість, є, на жаль, сумною дієсністю українського суспільного життя. Погано не те, що в Україні зареєстровано вже близько сорока партій, а те, що всі ці члени, як правило, поміщаються на одній канані, — звідки, власне, й походить вислів "кананова партія". По суті, усі ці "партії" мало чим відрізняються від політичних гуртків, — щось на зразок українських громад чи російських "кружків" XIX-го століття. Практично ніякого зв'язку з масами ці групи не мають, а всі їхні діяльності здебільшого зводяться до писання безкозенних заяв, відозв та протестів, якими щоденно заповнюють редакції всіх газет і пресових агенцій.

Але російськомовні газети, як правило, цих заяв не друкують, а українськомовні залишаються такими самими малопотужними, як і загалом партії. Давній галицький принцип "свій до свого по своє" здійснюється тепер в Україні в доволі курйозній, перверсній формі. Одні українські патріоти переконують інших, яка то погана та клята Москва, який ми давній, культурний і пращовитий народ і якого гарного майбутнього ми заслужуємо. Усе це нагадує глухарице пошукування з залпонами очима, — головне виспіватися чи, як каже українська приказка, прокуряти, а там яка хоч і не розвідність.

І воно й не розвідність в Україні доти, доки українська інтелігенція, замість щоденної копії праці на освітній, культурний і, зрештою, політичний ниві, займатися писанням безкозенних, мало кому цікавих заяв і створенням незлічених, мало кому потрібних (крім самих захисників, звісно) конгресів, фронтів, партій. Фактично наша інтелігенція прикрає себе на ерза-існування у власному патріотичному гетто, з якого вона не має жодного виходу, ані до російськомовного населення (а це щонайменше половина громадян України), ані навіть до власних, українськомовних пошуків, селян.

Безумовно, воно куди легше й престижніше виступити з якою-небудь ініціативою на зразок створення Конгресу Національно-Демократичних Сил чи Антиімперського Антисоюністичного Фронту, ніж зорганізувати, скажімо, поїздку миколайських школярів на різдвяні вакації в Галичину чи, наприклад, привезти галицьких дітей улітку до Миколаєва, — як це з року в рік без гучної реклами й патріотичного галасу роблять місцеві рухливці. А проте для української справи така скромна діяльність куди важливіша, ніж творення кананових фронтів і конгресів, про які за чотири роки встигають забути навіть самі їхні засновники.

Справді легше розпо-

відати українській діаспорі про переваги вільного ринку, демократії та державної самостійності, ніж з'ясувати це саме схищеноукраїнським шхаттям, колгоспникам чи боді школярам. Легше репрезентувати свої кананові партії де-небудь у Німеччині чи Італії на з'їзді тамешних християнських демократів, соціал-демократів чи зелених, ніж створити свої осередки у провінційних містечках Луґанщини чи Херсонщини. І звичайно ж, легше їхати з Києва за легкими депутатськими мандатами в Галичину, ніж здобувати ті ж такі мандати в зрускивоукраїнську Київ, чи де-небудь на Полтавщині чи Кіровоградщині.

Багатопартійність і „багатопартійковість“

Як наслідок — маємо в Україні багатопартійковість замість багатопартійності. Маємо кільканарядних фондів сприяння культурі, демократії, ринковим реформам, але ні культури, ні демократії, ні реформ від того поки що не побачили. Маємо десятки незалежних "дослідницьких" інститутів (історії, етнології, географії, економіки, стратегії, економіки і всіх інших досліджень), але всієї їхньої "інтелектуальної" продукції не стане пошкою й на одну кирилицю. В нас існує навіть феміністичний рух, про який можна довідатися з зарубіжних видань та міжнародних конференцій, але даремно було б вилити у цей рух у пересічних українських громадян.

Схоже, що все це різноманіття громадських організацій тільки на те й існує, щоб тішити самолюбство їхніх провідників та мультити або закінчених спонсорів, котрі не шкодують фондів на благословенний розвій громадянського суспільства у післякомуністичних країнах. Бо ж чим же це, як не амбіційним провідників та боротьбою за гранти по-якості весь цей бравіваційський рух мікрокопійних партілок, "профспілок" та інших організацій, котрі ростуть як гриби і діляться достоту як одно-

клітинні організми?

Якщо розкол у Русі чи в УРП, чи, навіть, серед соціалістів ще можна пояснити якимись ідеологічними розходженнями, то чим, скажіть на милість, пояснити розколи в ХДПУ, СДПУ чи серед лідерів партії де-небудь у Німеччині чи Італії на з'їзді тамешних християнських демократів, соціал-демократів чи зелених, ніж створити свої осередки у провінційних містечках Луґанщини чи Херсонщини. І звичайно ж, легше їхати з Києва за легкими депутатськими мандатами в Галичину, ніж здобувати ті ж такі мандати в зрускивоукраїнську Київ, чи де-небудь на Полтавщині чи Кіровоградщині.

Все це було б смішно, коли б не було так сумно. Зовсім недавно пресові агенції принесли ще одну звістку — про заснування партії Тезея Назія, головна мета якої, зрозуміло, боротьба за тверезість. Гарна мета, що й казати, але чому чим повинна займатися окрема партія, а не, скажімо, "Прогресивна", чи зрештою, кожна на іншу з існуючих сорока партій? Чим же політична програма цієї партії відрізняється від більшості інших? Як їй інтереси, якої суспільної групи — з певними політичними та економічними інтересами — збиратися ця партія репрезентувати?

Колі кілька років тому в Україні зареєструвалася партія Шанувальників Пива, це сприймається як якийсь добрий жарт, епігоске наслідування чеських і польських деспотів. Але тепер, разом з партією тверезості, українці отримують карикатуру пародію на двопартійну систему в американському стилі, в якій тверезники й пивоволоки беруться репрезентувати, аби, весь консервативний і, відповідно, ліберальний спектр політичних настроїв.

Прийчини і наслідки

Великою мірою відповідальність за цей (і не лише цей) карикатурний стан справ лежить на післякомуністичній номенклатурі, котра в 1991 році, вразі після пучу, великодушно зменшила з

В казковому світі Лесі Українки

Вистава п'єси Лесі Українки "Лісова пісня"

Бувало й таке, що виповнені ширтлямі, ентузіазм і популярність мистця серед широкого публіки різних суспільних прошарків, ба навіть позитивні рецензії своїх і чужих критиків — наш критиків — трактували як вияв їхнього низького рівня. Одне слово — кругом невігласи і „вся сотня не в ногу, тільки він один — у ногу“.

Хотілося б порадити таким підхід дещим критикам, що в своїх рецензіях не стосують професійних критеріїв, а керуються своїми особистими симпатіями чи антипатіями; критикувати, виходячи з „любоби, чи не любоби“. Не дивно, що вони бачили у заповнених величчя прищиплених порожніх лідів, бачили і чули тільки те, що хочуть бачити або чути кризь призму своїх неприхильних почувань.

Якщо ж в'ячеслав Липинський звернувся до знайомого правника з проханням, щоб той висловив свою оцінку про одну визначну особу. У відповідь правник порадив Липинському, щоб звернувся до когось іншого в тіспі справі, бо, каже, „я його не люблю“. І не став писати.

Хотілося б порадити таким підхід дещим критикам, що в своїх рецензіях не стосують професійних критеріїв, а керуються своїми особистими симпатіями чи антипатіями; критикувати, виходячи з „любоби, чи не любоби“. Не дивно, що вони бачили у заповнених величчя прищиплених порожніх лідів, бачили і чули тільки те, що хочуть бачити або чути кризь призму своїх неприхильних почувань.

Хотілося б порадити таким підхід дещим критикам, що в своїх рецензіях не стосують професійних критеріїв, а керуються своїми особистими симпатіями чи антипатіями; критикувати, виходячи з „любоби, чи не любоби“. Не дивно, що вони бачили у заповнених величчя прищиплених порожніх лідів, бачили і чули тільки те, що хочуть бачити або чути кризь призму своїх неприхильних почувань.

От і „шпаруємо“

Якщо ж в'ячеслав Липинський звернувся до знайомого правника з проханням, щоб той висловив свою оцінку про одну визначну особу. У відповідь правник порадив Липинському, щоб звернувся до когось іншого в тіспі справі, бо, каже, „я його не люблю“. І не став писати.

Хотілося б порадити таким підхід дещим критикам, що в своїх рецензіях не стосують професійних критеріїв, а керуються своїми особистими симпатіями чи антипатіями; критикувати, виходячи з „любоби, чи не любоби“. Не дивно, що вони бачили у заповнених величчя прищиплених порожніх лідів, бачили і чули тільки те, що хочуть бачити або чути кризь призму своїх неприхильних почувань.

Ація захоплювала й мені не здавалося, що я сиджу в театрі, навіть тоді, коли на момент нікого не було на сцені, бо мої очі поверталися в глибину залу, шукаючи тих, що ховалися в ньому. Не вхожу в подробиці, я не критик, а простий глядач, як такий, хто висловлює подив для праці Лідії Крушельницької та її гурту, зложити подяку за можливість побувати в казковому світі Лесі Українки і відчувти його красу. Насувається питання, чи будуть це блукати Лукаш і Мавка по лісах польського краю, знищеного чорнобильською катастрофою?

М. М. Нью Йорк

Т. Боровітер

СЛІДЧИЙ В БОРОТБІ З МАФІЄЮ

Василь Цибора — молодий слідчий з Білої Церкви, працівник міського відділу Міністерства Внутрішніх Справ України. 10 років він нерівну боротьбу з мафіозними структурами міліції та прокуратури, шукаючи справедливості та правди для покривджених громадян незалежної тепер України.

В. Цибора

Весь він був змушений залишити Україну, бо над ним нависла серйозна загроза — цього разу відкриття зфабрикованої проти нього працівниками міліції кримінальної справи. Не допомогли в боротьбі ні кількістна участь депутата Верховної Ради, голови Комісії з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю Григорія Омельченка, ні недавнє опублікування в газетах звернення політичних партій демократичного напрямку до Президента України Леоніда Кучми з проханням призначити, наразі, конкретну комісію для розслідування обставин цієї непересічної історії.

СЦА, до яких тасмо від усіх виїхав Цибора, обрані ним не випадково — він вірить, що зможе продовжити свій безкомпромісний двобій у визнано вільній країні, яка глибоко шанує честь і гідність людини. Разом з Василем вирушила в далеку дорогу і Тамара Житовна, українська поетеса і журналістка, яка нещодавно стала його дружиною. Саме глибоке потрясіння Тамари тяжкою долею Василя, змужолому мужиком доволі глибоким протистоянням, його дуже скрутного спочатку в комуністичній, а потім післякомуністичній системі ситуацію спонукало й до написання матеріалу, який опублікували демократичні газети. Василь вважає громадським подвигом Тамари те, що вона стала єдиним журналістом із багатьох, до яких він звертався з своїм болем в процесі довгої і небезпечної боротьби, що зважився детально

розповісти Україну історію слідчого міліції, котрого „правоохорона“ система не тільки не змогла зламати чи знищити, а мусила боротися з ним протягом десятиріччя. Після авторської публікації „Спут по білоцерківському“ в газеті „Українське Слово“ (7-го квітня 1994 року) Тамара Житовна позувала мешканка, на одержаня якої перебувала першою на листі, змушена була залишити працю в редакції, стала об'єктом безсердешних і телефонних погроз та залякувань, через що за неї досить небезпідставно побоювалися друзі та знайомі...

Важкий хрест В. Цибора взяв на свої молоді плечі відразу по закінченні юридичної академії. 1982 року він став слідчим міліції славного містечка Біла Церква, неподалік столиці України. Спочатку за успішним, чесно виконаними справами, в яких вилучив йому широту душі без вагань докладав до розкриття крадіжок, пограбувань, викрадення транспорту та іншого злочинського діяльності в кримінальних проявах, молодий старшина одержував від керівництва подяки, нагороди за заохочення. Він вважався одним із кращих працівників відділу.

Але то було недовго. Скоро керівництво зрозуміло, що Цибора не стане мовчати і користися, як інші, спостерігаючи численні випадки порушень. Фактів, щодо яких молодий слідчий заявляв безкомпромісне становище, було безліч, і всі вони немислимі як на нормальної логіці і здоровий глузд. Але все це дійсність, шматочки гіркої і страшною дійсності. Без жодних на те підстав було звинувачено в спекуляції і затримано громадянина Пелиха і Тараненку. У процесі розслідування Цибора виявив, що працівники міліції були та залякували потерпілих, без дозволу прокуратури провели обшук, під час якого не посоромилися витрустити з ліжечка кількіскаміччю немовля і привласнити новенький одяг та інші речі даремно звинуваченого.

Справу Цибора прийняв за відсутності складу злочину. На категоричну вимогу слідчого керівництва міського відділу міліції примусило підлеглим повернути речі потерпілим. Подібно історія трапилася з громадянином Броварином. Але цю справу швидко забрали з рук скупупольозного слідчого. Рішення було прийняте незаконно, а

особисті речі Броварника так і лишилися в нечистих руках „правоохоронців“.

Виставило й порушене такого типу: горе-міліціонери намагалися приховувати нерозкриті злочини, аби не затримувати своїх „гарних пльованих показників“. Тому, не задаючи собі труда розшукувати справжніх злочинців у справі крадіжки державного майна з сільсько-господарської бази, примусили заплатити за вкрадене сторожа-пенсіонера, учасника Другої світової війни, Ніконенка. Якщо б відмовився, погрозували вигнати з роботи і навіть засудити.

Але кульмінаційним моментом стало з'ясування Циборою факту незаконного затримання громадянина Потолюка, якого безпідставно звинувачували у вбивстві. Потолюка чотири доби протримали в камері, били й знущалися, таким чином примусили зізнатися у неіснуючому ним злочині. Тільки завдяки гнівному протестові слідчого Цибора, який довів незаконність затримання, нещасного звільнено.

Проте чим безкомпромісним і безпечним в органах міліції вчинком Цибора підписав вирок самому собі. Все того ж дня надвечір (ввечері 1985 рік), „висока“ комісія з обласного управління звільнила непокіненого слідчого з праці. Жодних об'єктивних підстав для цього не було, але доводило очевидне молодому юристу довелось довго. Лише понад півтора року під впливом центральних українських газет Міністерство Внутрішніх Справ (Міністерство Міліції) змусило бачити про новоназначення Цибора на службу. Але фактично його зовсім не поновили, а заархували як новоприйнятого (хоча повернувся Василь на становище слідчого в те саме бюро). Таким чином винний у звільненні офіцера не шукали і нікого, зная ріш, поканий не був.

Вийшовши на працю, Цибора знову не заховіти іти на компроміси з власною совістю. Він відчайдушно постовав проти злочинців, скоєних працівниками міліції, зловживання керівних осіб службовим становищем — використання для власних потреб службового транспорту, незаконного розподілу та отримання мешкань, будівництва державним коштом розкішних дач тощо. І хоч нібито час змінився, почалася перебудова, а „правоохорона“ система все так само процвітала, закореніла у своїй безкарності.

В Цибора, який постійно бив на сполох, доповідаючи про злочини керівним органам від прокуратури міста

Оксана Сновидович-Мазур

Філіппсбург, Н. Дж.

(Закінчення на стор. 3)

Леся Українка серед дітей Ньюарку

„І мого де кобза
Що чує на струни
озветься,
На струни, на спів
мої нечуєні”.

Леся Українка і це шкільно
„Сім струн”

У п'ятницю, 17-го травня ч. р., відзначаючи 125-ліття з дня народження Лесі Українки, однієї з найвишараніших постатей української літератури, українська католицька школа ім. Івана Христителя в Ньюарку, Н. Дж., „озвасалась” на Лесині спів. Концерт, даний учнями школи, з черговим дарунком для всієї української громади Ньюарку та околиць, де старше громадянство, на жаль, не влаштує вечорні привасяєчних національних подій — свято державності, Шевченка, Крут, Героїв, Листопада тощо. Натомість школа св. Івана всі ці події відзначає і тим самим доповнює вивчення історії України і плекає любов до землі звідки вишили бабусі та дідуся.

Гарний портрет поетеси, дар для школи від подружжя О. Шенківчак, красувався в центрі сцени. Гарно була створена декорація лісу Лідію та Мар'яно Клебан. Після привітального слова директорки школи Сестри Марії Розмаринович хор нижчих класів (садовчик — 3-тя класів) проспівав декілька пісень, де в пісні „Співаючи” був дует Ліді Доль та Лесика Мисківська. У піснях „Зацвіла в долині червона калина”, „Ой заграйте дударки”, „Верховино, світку ти наші” спів доповнювали ще й сопілкарі, а у „Верховині” сольно на трембіті

Учні української католицької школи ім. Івана Христителя в Ньюарку, Н. Дж., виступають з концертом, присвяченим Лесі Україні

грав Лесик Мисків. Окремо декламували відчуття та хлопчик садовчик і 1-ої класи. Дуже мило поязно на сцені були наймолодші учні багетної школи Рому Приймий-Гачевської, що виконали „Гуцулочку”. Наступною в програмі була сценка-феєрія з дитячих років Лесі Українки, що її приготувала учителька Марія Роба. Ось Леся (Надія Кудрик) відстає від гурту своїх друзів, що йдуть в ліс по ягоди, і стомлена заспає. У сні до неї з'являються Дуб (Ліса Мільяніч), Зірка (Оксана Яблонська), Зо-зуля (Таня Винарчук), Тернина (Даріана Горська) і в розмові з ними Леся устійно своє кредо на ціле життя. В ролях Лесиних друзів виступали Адрия Палковська, Маруся Клебан і Ірина Браташ.

Заклічною точкою був виступ хору вищих класів та мелодізація „Сім струн”, слова Лесі Українки, муз. М. Федорів. До — До тебе Україно (гимн), Ре — Реве, гуде негодонка (пісня), Мі — Місяць ясенський (коляска), Фа — Фантазія (сонет), Соль — Соловейкові спів (сонет), Ля — Лягідні весняні ноти (ноктурна), Сі — Сім струн (сегіта). Рецитували — М. Горинський, С. Ляшченко, Д. Смик, О. Володарський, А. Винарчук, П. Яримович, Р. Луків, Д. Луків, Д. Ганон, Т. Пужик, М. Пужик, В. Брух, Ю. Демко.

Музичний супровід був у вимірах рукам Михайла Сташшина, диригента хорів, вчителі гри на сопілках, звгазі неземнімої душі червоні та школи св. Івана. На закінчення програми о. парох Франко Шадак висловив подяку

учительському складові школи з директором Сестрою Марією на чолі, а також Ліді Клебан, Ліді Смик, Галині Мільяніч, Наталі Кудрик, Марії Роба та М. Сташшини за колосальну працю у підготовці цього дуже адалого вечора. Школярі о. Шадак подякував за серйозне та сумлінне ставлення до науки та вивчення своїх ролей. Заключив і далі в тому напрямку продовжувати свою науку та життя.

Присутні, яких до речі була майже повна зала, рясними оплесками підтримували слова отця-пароха. Відчати вчителям і чудовим учням школи св. Івана, присутні батьки, гості та учасники програми з гарним настроєм та оптимізмом розділились допомою.

Ія Лисович

Багатопартійність...

(Закінчення зі стор. 2)

3,000 до 300 кількості фіксованих членів, що їх мусить мати та або та партія для офіційної реєстрації. Як наслідок — демократичний табір ще більше покріпився, а відновлена через два роки Комуністична партія відразу стала найбільшою політичною силою в Україні.

Безумовно, демократичні сили ніколи не зможуть змагатися в єдності та монолітності з комуністами, фашистами чи іншими тоталітарними партіями. Іхня перевага, зрештою, зовсім не в цьому, а в різноманітності в можливості вибору, в заклявках до широкій діяморній громадянської самореалізації. Погано, отже, не те, що в Україні постанала „багатопартійність” — через це переходить більшість держав на шляху від тоталітаризму до демократії; погано те, що ця „багатопартійність” так і не стала багатопартійністю, не структурувалася через відпо-

відну державну політику, передусім — через справжні багатопартійні вибори і формування однопартійного (чи багатопартійного, це не так важливо) уряду. Як наслідок — маємо аморфний парламент і невідомо за яким принципом зформований „безпартійний” (чи різнопартійний — але не коаліційний) уряд. Жодна партія не несе відповідальності за цей уряд і навпаки — уряд не несе політичної відповідальності перед жодною партією. Відкрита політична боротьба, яка в демократичних країнах змушує виборців стежити за програмами партій, поведінкою лідерів, утворенням коаліцій, перенесена в Україні під килим, де урядові структурі формуються за мафіїним, клановим, галузевим, регіональним — яким-завгодно, тільки не політичним, не партійним принципом.

Усе це не лише не сприяє політичній освіті і громадянській зрілості населення, а навпаки — ще більше відчужує його від політики, сіє настрої нігілізму, байдужості і цинічності недовіри до аморфної влади й карикатурної опозиції. Соціологи стверджують, що жодна з партій не має сьогодні в Україні підтримки більше як десяти відсотків населення. Більшість партій, властиво, не набирася й кількох відсотків. Про інтерес до цих партій можна судити хоч би з того, що вигадана соціологами Партія Порядку і Справедливості виявилася під час опитувань однією з найпопулярніших, дарма що в Україні такої партії поки що не існує.

Шанси поліпшення

Нова Конституція дає певні шанси на виправлення цієї ситуації. Але потрібен захват про багатопартійні вибори, а головне — самі вибори, у яких принаймні половина депутатів вибиралася б за партійними списками. Очевидно, чуда не станеться і новий парламент не буде істотно кращим від попередніх хоч би тому, що вибиратиме його те саме

Слідчий...

(Закінчення зі стор. 2)

до міністра України, нагально заважав системі. І його знову пустили по ланцюгах нескінчених переворотів та інших утисків: не дозволили стати на чергу для отримання мешканця, за два роки праці не дали йому жодного дня вакацій, не підвищили в ранзі. За все час служби Цибора так і лишився лейтенантом. Як і його брат, що загинув у 25-річному віці, захищаючи жінку й дитину від озброєного злочинця. Переймається чужою бідною як своєю — то, мабуть, родина рід Циборів... „Бандити у мілітській формі” — так офіційно назвав Василь Цибора скурмунуваних чиновників правоохоронної системи. На ці сміливі і відчайдушні на той час слова, на які зболений крик дівки, керівництво, яке до того часу вперто не помічало численних Цибориних рапортів про правопорушення, зреагувало швидко. Кілька разів невадло спробувавши підкупити незручного сілчового вигідними пропозиціями, система спробувала рішуче і остаточно викреслити його зі своїх рядів. 1989 року Цибора вдруге звільнили з праці. Це й у нинішню не наслідок. „Та на нас всі одні нічого не дожидають, хоч спалили на Крайній площі!” Знали, що так поведеться, а все ж всі скарги, з якими Цибора звертався до найвищих державних інстанцій, незмінно потрапляли до рук

міністра, на відомство якого він скаржився. Дівчі протизаконно звільнені, Цибора, аби вижити, підпиряювався на різних роботах. Але становиче своє лишав незмінним, намагавшись добути справедливості. Офіційно нікуди не влаштувався, і останнім записом у його трудовий книжчик так і лишилося мілітське: „Уволен з служби” (заповняючи графу українською мовою номенклатура не старалася).

Боротьба Цибора за злочинними мафіозними структурами продовжується і, мабуть, триватиме до останніх днів його життя. Цю незламність в незалежній Україні підтримали ряд демократичних газет („Українське Слово”, „Радя”, „Молодь України”, „Самостійна Україна” та інші) і партії, народні депутати Верховної Ради В'ячеслав Чорновіл, Степан Хмара, голова Комісії Верховної Ради з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю Григорій Омельченко. Але ні їхні запити та звернення, ні особисті зустрічі Цибора з міністрами міліції України (міністри змінювалися, а порядки лишалися ті самі) Василю Цибору, Радченку, Крайченку ніяких позитивних результатів не дали. „Випадає із колішнім слідчим Василем Циборою, — пише в „Самостійній Україні” Г. Омельченко, — це одні з найбільш масового беззаконня, яке чиниться у старій системі правоохоронних органів”. Життя й Цибора перебувало у постійній небезпеці. Зашморг змушувався. Спроба викрадення особистого автомобіля, наїзд на нього на стоянці, крадіжки майна, погрози та залякування — все це планомірно тралювалося саме з ним, непокінченим слідчим.

Амбасадор України відвідав Український Музей в Бразилії

Минулого місяця амбасадор України в Бразилії д-р Олександр Никоненко, перебуваючи в справах в Куритібі, столиці стеїту Парана, в супроводі Маріяна Чайковського, почесного консула України в Куритібі, д-ра Євгена Чимира, голови Центру Т-ва Хліборобсько-Освітнього Союзу і касира Володимира Цоньки і економіста Методія Грошча, відвідав Український Музей Жіночої Організації при Центрі ХОС.

В музею привітали О. Никоненка Регіна Шпак-Лянушка-Рубінець, директорка музею, і секретарка Марія Кирилівна Волошин, д-р Михайло Рубінець, завідуючий бібліотекою і композитор пров. Іван Вовк.

О. Никоненко був заскочений такими багатими і різноманітними експонатами, між ними 10 манекнів в національних строях, що виглядають як живі особи. Оглядаючи уважно експонати, амбасадор попросив директорку Музею виголосити портрет Тараса Шевченка для удекорування амбасаді України в столиці Бразилії, як поки амбасадна набуде власні картини. Давши згоду на виписання картини, директорка музею

заявила, що займеться задоволенням картин в інших мистецтв.

Згаданий портрет Тараса Шевченка виконав Сергій Кіркпай, який має вищу університетську освіту в малярстві і візерунку Вищої малярської академії і відбук курс експерта в цій галузі. Дас виклади малярства і візерунку в Малярській вищій школі і також дас виклади промислового візерунку і вищого артистичного навчання.

Амбасадор Никоненко дякує всієї українській громаді в Бразилії, що дала можливість для зорганізування такого високоякісного музею, як рівночасно за підтримку для амбасад України в Бразилії. Композитор пров. І. Вовк передав амбасадору багато своєї музики з проханням переслати в Україну.

О. Никоненко написав в листі відвідувачам музею: „Вражений силою духа української громади в Бразилії, яка плекає спадщину своїх батьків і ділів, залишаючися осередком української культури за тисячі кілометрів від історичної батьківщини. Великий вам поклон і подяка”.

Д-р Михайло Рубінець

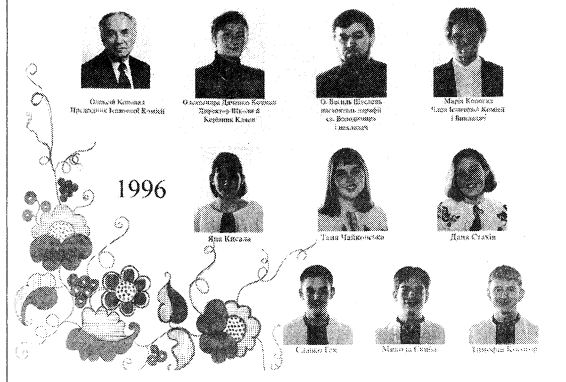
КАНДИДАТ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ партії на президенті ЗСА у цюгоричних виборах Роберт Дол збільшив одним привіщенням свою ліству можливих кандидатів на становищі віцепрезидента та в той самий час втратив одностово з кандидатів з цієї лісти. Губернатор стеїту Огайо Джордж Войнович повідомив керівників передвборчої кампанії Р. Дола про те, що відтгає свою кандидатуру зі згаданої лісти, бо уважає, що його обов'язком є докінчити каденцію, що два роки, на которі його обрали мешканці стеїту Огайо. Він підкреслив, що для нього це неабияка честь було улогодитися увазі Р. Дола, але в нього інша любов — Життя. На згаданий ліст, але в такій особі: сенатор Джим МакКей з Арізоні, Конні Мек з Флориди, Дон Ніксон з Оклаїми та губернатор Том Річ з Пенсільванії, Томмі Томсон з Вісконсині, Джим Едгар з Іллінойс, Джим Енглс з Мішигні і колишній губернатор Південної Кароліни Каролл Камбел, мол.

ДЛЯ сумно вістоку з родиною, приятелями і знайомими, що 23-го липня 1996 р. відішля у вічність наша дорога **ДРУЖИНА, СЕСТРА, ТЕТА**

Залиши у сумку:
муж — **БОГДАН**
сестра — **ЯРОСЛАВА ЖДАНІВ**
з чоловіком — **ХРИСТИНА НИКОРАК**
сестринки — **д-р ОЛЕГАНДЕР ДАНІВ**
ДЗВІНКА ГАЙДА
МІР ІРИНА ВОЛКЕР
МІСТЕР ШЕРШІЙ
ближча і дальша родина в ЗСА, Австралії, Польщі й Україні.

Школа св. Володимира в Чикаго

АБСОЛВЕНТИ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ УКРАЇНСЬКОМУ КАТЕДРАЛЬНОМУ СОБОРІ СВ. КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА В ЧІКАГО

15-го червня відбулося подвійне свято в Школі Українознавства св. Володимира в Чикаго. Для одних — це тільки кінчаєся шкільний рік і учні збились на нарахі, щоб після відпочинку, набравшись свіжих сил, приступити до інтенсивного навчання у вищій класі. Для інших — це було прощання зі Школою Українознавства, яку відвідували 11 років і, склавши успішно іспити зрілості, абсолювенти покидали її.

В катедрі св. Володимира отець настоятель Василь Штегельн відправив Молебень. Після Мо-

лебня учні, вчителі, батьки і гості заповнили шкільну аудиторію, прибрану відповідно для закінчення шкільного року. Святкування відкрила директор школи проф. Олександра Даченко-Кочман, привітавши усіх присутніх і учнів, подякувавши їм поіменно за добру співпрацю і дружні відносини в школі. Перша частина програми була присвячена абсолювентам, які вислухали GRATULACIJE і повчальне слово від свого керівника класу й директорки школи Олександри Кочман, яка заклкала їх продовжувати свою ук-

ПІСЛЯ МАЙЖЕ ШЕСТИГОДИННИХ емоційних дискусій минулого червня, 1-го серпня, Палата Репрезентантів голосами 259 до 169 схвалила законопроект, який стверджує, що англійська мова є офіційною мовою З'єднаних Стеїтів Америки. Дискусії велася над тим, чиого ніхто не заперечує, що англійська мова є головною мовою торгівлі, уряду та щоденного життя в Америці. Одне республіканці та демократи не погоджувались, що цей факт треба узаконити щоб визначити суть американства. Більшість республіканців твердить, що Америка — нація перетопленого котла іммігрантів останнім часом перетворюється у небезпечні сегреговані мовні гетто, в чому Уряд чим раз більше допомагає документами, багатьма та окремими лек-ціями інших мов.

Після привітів градуанти отримали дипломні зрілості, старанно виконавши пропам ятій альбомів, книжку про українців в Америці, фото-таблицю, а за дуже добрі успіхи Таня Чайковська та Міхила Скіба були нагороджені похвальними грамотами. Таня Чайковська відчитала чутливе прощальне слово від усієї класи й від себе, а на закінчення Оксана Чайковська попросила

В. К.

